

УДК 025-044.922

Цитування:

Юдов А. М. Традиційні та сучасні бібліотечні сервіси: трансформаційні перетворення. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 3. С. 34–41.

Yudov A. (2023). Traditional and Modern Library Services: Transformation. *Library Science. Record Studies. Informology*, 3, 34–41 [in Ukrainian].

Юдов Андрій Миколайович,
аспірант Київського національного
університету культури і мистецтв
<https://orcid.org/0009-0009-9255-7263>
yudovv@gmail.com

ТРАДИЦІЙНІ ТА СУЧАСНІ БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ: ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ

Мета статті – виявити тенденції перетворення традиційних бібліотечних сервісів у сучасні через призму бібліотечних традицій та навичок бібліотекарів; порівняти традиційні та сучасні бібліотечні сервіси. **Методологія дослідження** полягає у використанні загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, порівняння, що дали змогу простежити розвиток і трансформацію традиційних бібліотечних сервісів у сучасні. **Наукова новизна**. Визначено, що концепція цифрової бібліотеки зчинила революцію в бібліотечному секторі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій. Доведено потребу в розумінні особливостей змін традиційних та сучасних бібліотечних сервісів задля покращення бібліотечних послуг. **Висновки**. Показано перетворення традиційних бібліотечних сервісів у сучасні. Цифрові бібліотеки використовують технології та мережі для поєднання людей із ресурсами з метою забезпечення універсального доступу до них. При порівнянні традиційних і сучасних бібліотечних послуг виділено важливі моменти, які мають вирішальне значення для створення сучасної бібліотеки. По-перше, бібліотекарі повинні змінюватися відповідно до викликів сьогодення. Майбутнє вимагатиме від них переорієнтації, креативного мислення та опанування нових технологічних навичок для створення інформаційних ресурсів і послуг. Бібліотекарі мають усвідомлювати сучасні тенденції та адаптуватися до соціальних і технологічних змін, оскільки такі фахівці є єдиними професіоналами, які підходять науковцям і громадянам для відповідної оцінки онлайн-ресурсів, надання точної інформації. По-друге, необхідне вдосконалення традиційних бібліотечних послуг, а впровадження нових методів та обладнання стає життєво важливим для заповнення розриву між традиційними та сучасними бібліотечними послугами за допомогою інтегрованого програмного забезпечення для управління бібліотекою. Для швидкого зростання сучасних бібліотечних послуг вкрай необхідні інформаційні технології, оскільки мережа «Інтернет» і пов'язані з нею технології відкрили абсолютно нове середовище для надання покращених інформаційних ресурсів і послуг для користувачів.

Ключові слова: бібліотечні сервіси, традиційні бібліотеки, трансформаційні перетворення, цифрові бібліотеки.

Yudov Andrii,
Postgraduate Student,
Kyiv National University of Culture and Arts

TRADITIONAL AND MODERN LIBRARY SERVICES: TRANSFORMATION

The purpose of the article is to identify the trends of transformations of traditional library services into modern ones through the prism of library traditions and librarians' skills; compare traditional and modern library services. **The research methodology** consists of the use of general scientific methods: analysis, synthesis, comparison, which made it possible to trace the development and transformations of traditional library services into modern ones. **Scientific novelty of the work**. It was determined that the digital library concept revolutionised the library sector through the use of information and communication technologies. The need for understanding the features of transformational changes of traditional and modern library services in order to improve library services is proved. **Conclusions**. Transformations of traditional library services into

modern ones are shown. Digital libraries use technology and networks to connect people with resources in order to provide universal access to them. When comparing traditional and modern library services, important points were highlighted that are crucial for the creation of a modern library. First, librarians must change to meet today's challenges. The future will require them to re-orient, think creatively, and master new technological skills to create information resources and services. Librarians must be aware of modern trends and adapt to social and technological changes, as they are the only professionals suitable for scholars and citizens to appropriately evaluate online resources and provide accurate information. Second, the improvement of traditional library services is necessary, and the introduction of new methods and equipment becomes vital to bridge the gap between traditional and modern library services through integrated library management software. Information technology is essential for the rapid growth of modern library services, as the Internet and related technologies have opened up an entirely new environment for providing improved information resources and services to users.

Keywords: digital libraries, library services, library transformations, traditional libraries.

Актуальність теми дослідження. Сьогодні під впливом інформаційно-комунікаційних технологій відбувається трансформація сервісів традиційної бібліотеки в сучасну. Багато цифрових бібліотек використовують технології штрихового кодування, яке дає змогу швидше здійснювати бібліотечні операції та економить час.

В умовах, коли інформація доступна у всьому світі через мережу «Інтернет», нові виклики отримали сучасні бібліотеки, а отже, бібліотекарі, які повинні переорієнтуватися, мислити творчо й оволодіти новими технологіями для створення послуг і сервісів, де їхні навички структурування та організації інформаційних ресурсів будуть використані якнайкраще.

Тема дослідження є актуальною з огляду на те, що важливо розуміти різницю між традиційними та сучасними бібліотечними сервісами задля створення сервісів сучасних бібліотек.

Аналіз досліджень і публікацій. Бібліотекам та організації бібліотечної справи присвячено багато праць зарубіжних і вітчизняних науковців. Ролі і функції бібліотек приділили увагу Л. Дубровіна [1], А. Іслам [18], А. Катсіріку [19], О. Кушнарєнко [8], О. Онищенко [5]. Розвиток бібліотечних класифікацій у сучасних інформаційних сервісах вивчали Н. Кунанець, Г. Липак, [6], К. Лобузін [9; 10]. Системи обслуговування користувачів аналізували Н. Кунанець [2], К. Лобузін [10], О. Лозицький [4], В. Пасічник [7], А. Ржеуський [4], М. Стахова [11], А. Струнгар [12]. Проте окреме дослідження, присвячене потребі розуміння особливостей змін традиційних та сучасних бібліотечних сервісів задля покращення бібліотечних послуг, відсутнє.

Мета статті – виявити тенденції трансформацій традиційних бібліотечних сервісів у сучасні через призму бібліотечних традицій та навичок бібліотекарів; порівняти традиційні та сучасні бібліотечні сервіси.

Виклад основного матеріалу. Бібліотека – це сукупність інформаційних ресурсів, доступних

певній спільноті для задоволення інформаційних потреб. Бібліотека надає фізичний або цифровий доступ до ресурсів і може бути фізичною будівлею чи кімнатою, або віртуальним простором, або тим та іншим одночасно.

Типова колекція бібліотеки може містити книги, періодичні видання, газети, рукописи, фільми, карти, відбитки, компакт-диски, мікроформи, касети, відеокасети та DVD-диски, електронні книги, аудіокниги, бази даних та інші формати збереження даних [3]. Розмір бібліотек коливається від кількох книжкових полиць до кількох мільйонів одиниць. Латинською та грецькою мовами ідея книжкової шафи представлена словами *bibliotheca* та *bibliothēkē*: похідні від них означають бібліотеку в багатьох сучасних мовах, наприклад французькою *bibliothèque*.

Існують різні типи бібліотечних сервісів, що реалізує сучасна бібліотека, наприклад: ксерокопіювання, обслуговування абонементів, надання періодичних видань, користування центром навчальних ресурсів, що надає мережеві засоби з мультимедіа та допомогу в дослідженнях. Крім того, бібліотеки повинні мати рекламні листівки із вказівками, професійний персонал для інформування користувачів, у котрих виникатимуть питання, послуги сканування та друку, репрографічні послуги, послуги із надання нових книг, послуги із надання архівів газет тощо. Для порівняння, традиційні бібліотечні послуги надавали тільки послуги ксерокопіювання, видачі періодичних видань, бронювання, підтримки персоналу та обслуговування абонемента [17]. Отже, відбулася зміна парадигми від традиційних бібліотечних послуг до сучасних, що спричинило революцію.

Бібліотеки мають давні традиції та функціонал підтримки інформаційного суспільства для розвитку культурно та академічно сильного суспільства за допомогою публічних, академічних та спеціальних бібліотечних систем. Історично бібліотеки були критично важливими для гуманітарних наук, оскільки надавали доступ до оригінальних

творів та архівів. Сьогодні, коли світ входить у ХХІ століття, цифрові бібліотеки, здається, мають таке ж вирішальне значення для гуманітарних наук, як і звичайні бібліотеки в попередні століття. Цифрові бібліотеки надають не лише доступ до вихідного матеріалу, контекстуалізації та коментарів, але й набір додаткових ресурсів та послуг (багато з них відповідають тенденціям гуманітарних наук, що виникли наприкінці ХХ ст.).

Цифрові бібліотеки дають змогу науковцям брати участь у багатьох видах діяльності, які раніше були складними або неможливими. Бібліотеки, архіви та музеї збирають разом високоякісні, цифрові, оригінальні матеріали з багатьох різних джерел, які мають структуру єдиного сховища. Тепер дослідники та студенти можуть переглядати в режимі онлайн рідкісні твори, які зберігаються в безлічі різних установ, не відвідуючи їх. Дослідники, які здійснюють лексичний аналіз, мають можливість підраховувати кількість входжень слів / фраз або виконувати синтаксичний аналіз не лише окремого твору, а й цілого масиву творів.

Цифрові бібліотеки дають можливість персоналу бібліотек відображати одночасно різні інтерпретації творів, авторів або ідей, що є реалізацією децентрованого критичного авторитету – одного з догматів постмодернізму. Але було б помилкою вважати, що цифрові бібліотеки передусім забезпечують шляхи швидшого або легшого доступу до матеріалів без необхідності відвідувати фізичні сховища в країні. Хоча потенціал цифрових технологій у майже будь-якій сфері полягає в тому, щоб дати змогу робити те саме, що й раніше, але краще й швидше; проте найкращим результатом часто була можливість робити абсолютно нові речі.

Цілком можливо, що цифрові бібліотеки дозволять майбутнім науковцям провадити нову діяльність, яку раніше вони ще не уявляли. Водночас система освіти добре розвивається завдяки інформації, що є опублікованою в різних формах, як-от: книги, журнали, довідкові матеріали, навчальні та дослідницькі посібники, що відкриває доступ до нових знань. У давніх бібліотеках збирали інформацію в різних формах, таких як глиняні таблички, папірус; і завдяки винаходу паперу знання поширювали у формі книг; а згодом бібліотеки рукописів перетворилися на бібліотеки друкованих носіїв інформації. Нині бібліотеки надають корисні довідкові послуги користувачам як у традиційних формах, так і в нових, цифрових.

Крім того, бібліотеки надають інформацію відповідно до вимог користувачів, а технології використовують в умовах постійного розвитку для підтримки різних видів діяльності бібліотек. Оскільки інформаційні ресурси бібліотек змінюються від

традиційних друкованих засобів масової інформації до цифрових, то інформація тепер стала доступною на робочому столі персонального комп'ютера користувача. Сучасні бібліотеки виконують свою роль у забезпеченні знаннями, які не просто фізично зберігаються в чотирьох стінах бібліотеки, а відіграють домінуючу роль у вилученні знань та інформації з книг, періодичних видань, журналів, рукописів, архівів, статей, стандартів, звітів тощо. Отже, можна зробити висновок, що суттєві трансформації в бібліотеках відбулися завдяки адаптації та використанню новітніх технологій.

Ера традиційних бібліотек почалася зі збереження інформації, написаної на глиняних табличках, каменях та тканинах. Бібліотеки завжди мали важливе значення для розвитку цивілізації. Відбувалося їх перетворення: від старих систем, де знання наставники учням передавали усно, до запису та збереження інформації на різноманітних носіях. В Україні першу бібліотеку Ярослава Мудрого згадано у 1037 році в «Повісті минулих літ». Друкарство, що виникло в Європі в середині XV ст., значно збільшило тираж друкованих інформаційних ресурсів, а отже, і зросла кількість публічних, університетських, академічних бібліотек. Згодом були встановлені критерії для персоналу бібліотеки, їхньої роботи, функцій, умов праці, заробітної плати тощо. Розвиток бібліотечної справи пов'язаний з іменем М. Дьюї. У 1883 році він став бібліотекарем Колумбійського коледжу, а наступного року заснував Школу бібліотечної економіки – першу в історії установу для навчання бібліотекарів. В академічних закладах запровадили нові предметні напрями, інформація для вивчення яких містилась у бібліотеках. Для задоволення потреб користувачів бібліотеки почали надавати інформацію за допомогою книг, періодичних видань, журналів, довідників, карт, статей і стандартів. Так інформація була поширена по всій земній кулі. Традиційно бібліотеки вважали сховищем знань, якими користувалися дослідники, викладачі, студенти, практики, наприклад юристи та лікарі. Інформація, яку надавала традиційна бібліотека, була надрукована з посиланнями на каталоги й покажчики. Завдяки глобалізації та впливу інформаційно-комунікаційних технологій, інформаційному вибуху й поширенню інтернет-технологій інформація стає доступною в електронних форматах, зокрема в електронних книгах, що змінює роль бібліотеки, – так поступово відбувається перехід від традиційної до цифрової бібліотеки.

У ХХІ ст. цифрова інформація стала доступною всьому світові й бібліотекарі стикаються з новими викликами в її поширенні, наприклад у вигляді хмарного сховища. За будь-яких умов

персонал є важливим фактором для управління та надання послуг користувачам [20]. Сьогодні, коли технології і підходи змінюються, персонал має теж має постійно вдосконалювати свої навички.

Традиційно бібліотеки були не просто колекціями: вони обслуговували користувачів, обліковували колекції, знаходили й опрацьовували інформаційні ресурси, а також підтримували етичні традиції, зокрема свободу слова, конфіденційність і рівний доступ до інформації для всіх. В останнє десятиліття ХХ ст. технологічні зміни та скорочення фінансування державного сектору призвели до значних змін у бібліотеках. Вперше в історії стало можливим відокремити фізичні аспекти бібліотеки від цифрового доступу та послуг, які надає бібліотека. Це призвело до багатьох дискусій про минулу та можливу майбутню роль бібліотек, а також до певних спекуляцій щодо того, чи є в них майбутнє. У своїй дискусії про те, чому звичайні бібліотеки не зникнуть просто тому, що ми створюємо онлайн-колекції, Крістін Боргман стверджує, що роль звичайних бібліотек полягає в тому, щоб «відбирати, збирати, організовувати, зберігати та надавати доступ до інформації багатьом спільнотам користувачів» [14]. Говард Бессер зазначив чотири основні характеристики публічної бібліотеки: вона має бути фізичним місцем; виступати центром постійного освітнього розвитку; виконувати місію обслуговування мало-забезпечених; виступати гарантом безперешкодного доступу суспільства до інформації [13].

Майже всі звичайні бібліотеки мають сильно розвинену компоненту сервісів обслуговування. Усі бібліотеки, окрім найменших, як правило, мають значний підрозділ «обслуговування користувачів». Зазвичай цим займаються бібліотечні школи, котрі навчають, як правильно використовувати сфери обслуговування (від курсів «державної служби» до «довідкових співбесід»). Та й громадськість загалом вважає бібліотекарів людьми, які допомагають соціуму й можуть задовольнити його потреби в пошуку інформації. Багато бібліотек також надають інформацію багатьом клієнтам, яким дуже добре вдається використовувати ту саму колекцію, щоб обслуговувати багато різних груп користувачів, кожна з яких включає в себе різні модальності навчання та взаємодії, різні рівні знань з певної тематики тощо. Відповідно, публічні бібліотеки обслуговують людей різного віку та професій – від тих, хто ледве вміє читати, до видатних учених. Академічні бібліотеки обслуговують студентів, які володіють малими знаннями в певній галузі, викладачів, які можуть бути спеціалістами в цій галузі, і також не носіїв державної мови, які можуть розуміти детальні поняття в певній галузі, але водночас відчують

труднощі в розумінні мови, якою ці поняття виражені.

Більшість бібліотек містять компонент управління колекціями. Для деяких з них це передусім питання перестановки інформаційних ресурсів та контролю надходження нових. Але для більшості бібліотек це серйозна функція збереження принаймні частини їхньої колекції. Для дослідницьких бібліотек і спеціальних колекцій збереження матеріалів є значною частиною їх основних обов'язків.

Хоча інколи бібліотеки «закриваються», загалом вони є соціальними утвореннями, які мають велику стабільність. Незважаючи на те, що із часом послуги можуть дещо змінюватися, користувачі покладаються на бібліотеки для отримання стабільного набору послуг. І коли послуги все ж змінюються, зазвичай відбувається запит на зворотний зв'язок від користувачів цих сервісів, що триває тривалий період.

Іншим ключовим компонентом бібліотек є те, що кожна бібліотека пропонує послуги з надання інформації, яка фізично не міститься в цій бібліотеці. Кожна бібліотека є частиною мережевого світу бібліотек, що працює в унісон, аби надавати інформацію користувачам (які мають фізичний доступ до лише однієї бібліотеки). Такі інструменти, як об'єднані каталоги та послуги міжбібліотечного абонементу створили щось на зразок сумісної бібліотечної мережі, яку використовували для пошуку та доставки інформаційних ресурсів здалеку задовго до появи мережі «Інтернет».

Бібліотеки також мають стійкі етичні традиції. До них належать ретельний захист приватного життя користувачів, рівний для всіх доступ до матеріалів, різноманітність інформації, обслуговування мало-забезпечених тощо [15; 16]. Бібліотекарі також є громадськими охоронцями інформації, відстоюючи ці етичні цінності.

Бібліотечна традиція захисту конфіденційності передбачає ненадання індивідуальної статистики, яку можна використати, щоб визначити, що особа позичила та її історію пошуку. Бібліотекарі сприяють рівному для всіх доступу до інформації, зокрема й тим, хто не може дозволити собі платити за цю інформацію на відкритому ринку. Так, Американська бібліотечна асоціація навіть оскаржила в суді закон про надання інформації, оскільки він перешкоджав користувачам бібліотек у доступі до інформації, до якої вони могли б мати доступ з інших джерел поза бібліотекою. Бібліотекарі були в авангарді боротьби проти приватизації урядової інформації США на тій підставі, що ці кроки обмежували доступ людей до інформації, які не мали змоги платити за неї.

Бібліотекарі також працюють над забезпеченням різноманітності інформації, цілеспрямовано її збираючи. Політика розвитку колекцій часто є різноманітною, з наявними різними протилежними спрямуваннями.

Бібліотекарі є ключовими громадськими захисниками етичних цінностей. Як охоронці інформації, вони дбають, щоб багатство бібліотек, їх місія не були втрачені.

З поширенням усе більшої кількості інформації в цифровій формі часто виникає помилкове уявлення, що великий обсяг онлайн-матеріалів становить «цифрову бібліотеку», але бібліотека – це

набагато більше, ніж онлайн-колекція матеріалів. Бібліотеки (цифрові чи звичайні) як надають послуги, так і транслують етичні традиції, що є важливою частиною функціоналу, які вони виконують. Цифрові колекції, що створюють, не будуть справді цифровими бібліотеками, доки не включатимуть значну кількість цих послуг й етичних традицій.

Основною функцією бібліотек і бібліотечного персоналу є надання користувачам точної інформації з наявних ресурсів. Коротке порівняння відмінностей у функціонуванні традиційної та сучасної бібліотек наведено в *табл. 1*.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз функціоналу традиційних і сучасних бібліотек

Функціонал традиційних бібліотек	Функціонал сучасних бібліотек
Працівники бібліотеки виконують свої обов'язки у відділі комплектування, каталогізації, класифікації, періодичних видань, а також в інших відділах за потреби	Забезпечення легкого доступу користувачів до інформації, доступної в різних електронних форматах
Визначення та знаходження різних методів економічного і якісного придбання книг до бібліотеки	Визначення потреб і знаходження інформаційних ресурсів для користувачів
Придбання книг, періодичних видань, журналів (через відповідних продавців і за рекомендацією читачів)	Забезпечення електронними книгами, онлайн-журналами та іншими цифровими публікаціями користувачів, відповідно до їх потреб.
Поширення видавничих каталогів серед факультетів для рекомендацій книг відповідно до потреб	Оформлення підписок на онлайн-журнали, електронні книги, бази даних і надання можливостей мережі «Інтернет» для використання ресурсів
Спілкування з викладачами, для рекомендацій різних заголовків, друк журналів, необхідних для навчальної програми	Автоматизація бібліотеки за допомогою бібліотечного програмного забезпечення та забезпечення швидкого доступу, довідкове обслуговування користувачів
Підготовка бюджету для закупівлі нових видань та обладнання для бібліотеки	Надання користувачам послуг інтернет-каталогу публічного доступу з мережевими можливостями та допомога в спільному використанні ресурсів
Облік отриманих матеріалів як друкованих, так і цифрових	Розробка вебсайту бібліотеки для отримання інформації з різних локацій, надаючи посилання на ресурси
Опрацювання матеріалів для доступу за каталогами та класифікація книг, а також підготовка покажчиків та організація колекцій для їх ефективного використання	Бібліотеки повинні мати програмне забезпечення цифрової бібліотеки для доступу до цифрового вмісту
Забезпечення індексації; реферування; довідкової служби; інформаційних послуг тощо	Надання користувачам доступу до попередніх випусків онлайн-журналів
Надання інформації з традиційних джерел, включаючи доступ до цифрових ресурсів	Отримання навичок підтримки цифрової бібліотеки на додаток до технічних навичок
Надання послуг з інформування, а також послуги з вибіркового розповсюдження для користувачів за допомогою різних ресурсів	Персонал бібліотеки має володіти знаннями апаратного та програмного забезпечення для надання користувачам традиційних, а також цифрових, електронних та віртуальних послуг із використанням цифрової колекції

З *табл. 1* видно зміни в організації роботи традиційної та електронної бібліотеки.

Важливим є також порівняння сервісів традиційних і сучасних бібліотек (*табл. 2*).

Таблиця 2

Порівняльна таблиця сервісів традиційних і сучасних бібліотек

Сервіси	Традиційні бібліотеки	Сучасні бібліотеки
Інфраструктура бібліотеки	Храм, музей. Дуже старий і погано модернізований	Новий, вишуканий, модернізований
Надання знань	Суспільство, студенти тощо	Студенти, академіки, лабораторії, дослідники
Бібліотека створює	Книги, журнали тощо	Книги, компакт-диски, DVD-диски, журнали та газети, електронні ресурси тощо
Бібліотечка обробка для запису	На картках	У записах онлайн-каталогу
Технічна обробка бібліотек	У реєстрі вся робота ручна	Вся робота систематична й автоматизована
Послуги бібліотек	Надають у ручному режимі	Надають в автоматичному режимі
Використане програмне забезпечення	Програмне забезпечення не використовують	Програмне забезпечення обов'язкове
Режим роботи бібліотеки	У ручному режимі	Лише програмним забезпеченням
Інструменти посилань	Бібліотечний покажчик	Бази даних, електронні збірники
Захист транзакцій користувача	Не обслуговують	Підтримують
Нагадування про прострочення повернення	Вручну	Нагадування користувачеві електронною поштою та телефоном
Освітня кваліфікація	Не розглядається серйозно, працює на основі довіри	Користувачі мають необхідну кваліфікацію
Ефективність	Менш ефективний	Більш ефективний
Фактор часу	Забирає багато часу	Забирає менше часу
Необхідний простір	Потребує менше простору	Сучасне обладнання потребує більше простору

Наукова новизна роботи. Визначено, що концепція цифрової бібліотеки зробила революцію в бібліотечному секторі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій. Доведено потребу в розумінні особливостей трансформаційних перетворень традиційних і сучасних бібліотечних сервісів задля покращення бібліотечних послуг.

Висновки. Цифрові бібліотеки є засобом систематичного збору, зберігання, організації та поширення інформації у цифровій формі. Вони використовують технології та мережі для поєднання людей із ресурсами з метою забезпечення універсального доступу до них. Зазвичай зв'язки між іншими цифровими бібліотеками й інформаційними службами є прозорими.

При порівнянні традиційних і сучасних бібліотечних послуг було виділено важливі моменти, які мають вирішальне значення для створення сучасної бібліотеки.

По-перше, бібліотекарі повинні змінюватися відповідно до викликів сьогодення. Сучасні бібліотекарі володіють навичками структурування та організації ресурсів, але майбутнє вимагатиме від

них переорієнтації, креативного мислення та опанування нових технологічних навичок для створення інформаційних ресурсів і послуг. Бібліотекарі, рухаючись традиційними шляхами, мають усвідомлювати сучасні тенденції та адаптуватися до соціальних і технологічних змін у бібліотечній сфері. Крім того, оскільки бібліотеки відрізняються від інтернет-кафе, бібліотекарі є єдиними професіоналами, які підходять науковцям і громадянам для відповідної оцінки онлайн-ресурсів, щоб надати точну інформацію.

По-друге, традиційні бібліотечні послуги потребують вдосконалення, а впровадження нових методів та обладнання стає життєво важливим для заповнення розриву між традиційними й сучасними бібліотечними послугами за допомогою інтегрованого програмного забезпечення для управління бібліотекою. Для швидкого зростання сучасних бібліотечних послуг вкрай необхідні інформаційні технології, оскільки мережа «Інтернет» і пов'язані з нею технології відкрили абсолютно нове середовище для надання покращених інформаційних ресурсів і послуг для користувачів.

Список використаних джерел

1. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / Національна академія наук України; Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського; Інститут рукопису. Київ: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2009. 530 с.
2. Ергономічність довідкових онлайн ресурсів для осіб з особливими потребами / В. Пасічник, Н. Кунанець, Т. Шестакевич, В. Андруник. *Інформаційні моделі, системи та технології*: матеріали V наук.-техн. конф. (Тернопіль, 01–02 лют. 2018 р.). Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2018. С. 116.
3. Збанацька О. М. Бібліотека. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/Бібліотека> (дата звернення: 01.06.2023).
4. Інноваційні підходи до бібліотечного обслуговування користувачів електронними книгами / А. В. Ржеуський, Н. Е. Кунанець, О. А. Лозицький, В. В. Пасічник. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2018. № 1. С. 35–42.
5. Інтеграція України у світове співтовариство в контексті розвитку бібліотечних інформаційних технологій: монографія / О. С. Онищенко та ін. Київ: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2011. 232 с.
6. Кунанець Н. Е., Липак Г. І. Консолідовані інформаційні ресурси установ соціальної пам'яті: виклики сучасності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. № 4. С. 21–25.
7. Кут В., Пасічник В., Кунанець Н., Демчук А., Малиновський О., Ржеуський А. Інклюзивне бібліотечне обслуговування користувачів з особливими потребами та формування мультимедійних бібліотечних фондів із урахуванням нозологій. *Вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2014. Т. 75, № 3. С. 188–201.
8. Кушнарєнко Н. М. Історія бібліотечного краєзнавства в Україні. Харків: Харківський державний інститут культури, 1993. 112 с.
9. Лобузін К. В. Бібліотечні класифікації в сучасних інформаційних сервісах / Національна академія наук України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Київ: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2010. 132 с.
10. Лобузін К. В. Роль бібліотечних класифікацій в організації знань. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 2. С. 10–15.
11. Ржеуський А., Кунанець Н., Стахів М. Рекомендаційна система інформаційного обслуговування користувачів бібліотек. *Інформаційні моделі, системи та технології*: матеріали V наук.-техн. конф. (Тернопіль, 01–02 лют. 2018 р.). Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2018. С. 37.
12. Струнгар А. Бібліотека в системі наукової комунікації. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 35. С. 318–326.
13. Besser H. The Shape of the 21st Century Library. *Information Imagineering: Meeting at the Interface* / In Milton Wolf et al. (eds.). Chicago: American Library Association, 1998. P. 133–146.
14. Borgman Ch. Now that We Have Digital Collections, Why Do We Need Libraries? *ASIS '97: Proceedings of the 60th ASIS Annual Meeting* / in Candy Schwartz and Mark Rorvig (eds.), vol. 34. Medford, New Jersey: Information Today, 1997). P. 27–37.
15. Code of ethics of the American library association. *Wheaton public library*. URL: <https://wheatonlibrary.org/policies/code-ethics-american-library-association> (дата звернення: 02.08.2023).
16. Code of Ethics. *American Library Association (ALA)*. URL: <https://www.ala.org/tools/ethics> (дата звернення: 02.06.2023).
17. Griffiths J.-M. The changing role of librarians: Managing new technologies in libraries. *Vistas in Astronomy*. 1995. Vol. 39, Part 2. P. 127–135. DOI: [https://doi.org/10.1016/0083-6656\(95\)00065-U](https://doi.org/10.1016/0083-6656(95)00065-U).
18. Islam A., Ikeda M. Convergence issues of knowledge management in digital libraries: Steps towards state-of-the-art digital libraries. *VINE*. 2014. Vol. 44, № 1. P. 140–159. DOI: <https://doi.org/10.1108/VINE-05-2013-0029>.
19. Katsirikou A., Sefertzi E. Innovation in the every day life of libraries. *Technovation*. 2000. Vol. 20, issue 12. P. 705–709. DOI: [10.1016/S0166-4972\(00\)00004-3](https://doi.org/10.1016/S0166-4972(00)00004-3).
20. Ramos M. The Role of Librarians in the 21st Century [Paper presented during the 35th ALAP Anniversary Forum]. *Slideshare*. 2007, June 13. URL: <http://www.slideshare.net/plaistr/c/the-role-of-librarians-in-the-21st-century> (дата звернення: 19.06.2023).

References

1. Dubrovina, L. A., Onyshchenko, O. S. (2009). Library business in Ukraine in the 20th century. Kyiv: National Academy of Sciences of Ukraine; Vernadsky National Library of Ukraine; Institute of Manuscripts. Kyiv: Vernadsky National Library of Ukraine [in Ukrainian].
2. Pasichnyk, V., Kunanets, N., Shestakevych, T., Andrunyk, V. (01–02.02.2018). Ergonomics of reference online resources for people with special needs. Information models, systems and technologies: materials of the V scientific and technical conference. Ternopil: Ternopil Ivan Puluj National Technical University [in Ukrainian].
3. Zbanatska, O. M. Library. The Great Ukrainian Encyclopedia. Retrieved from: <https://vue.gov.ua/> Бібліотека [in Ukrainian].
4. Rzhеuskyi, A. V., Kunanets, N. E., Lozytskyi, O. A., Pasichnyk, V. V. (2018). Innovative approaches to library user service with e-books. Library science. Document science. Informology, 1, 35–42 [in Ukrainian].
5. Onyshchenko, O. S., Dubrovina, L. A., Horovyi, V. M., Popyk, V. I., Kostenko, L. Y., Kulakovska, T. L., Lobuzina, K. V. et al. (2011). Integration of Ukraine into the world community in the context of the development of library information technologies: monograph. Kyiv: Vernadsky National Library of Ukraine [in Ukrainian].
6. Kunanets, N. E., Lypak, H. I. (2017). Consolidated information resources of institutions of social memory: modern challenges. Bulletin of the National Academy of Culture and Arts Management, 4, 21–25 [in Ukrainian].
7. Kut, V., Pasichnyk, V., Kunanets, N., Demchuk, A., Malynovskyi, O., Rzhеuskyi, A. (2014). Inclusive library service for users with special needs and the formation of multimedia library funds taking into account nosologies. Bulletin of Ternopil National Technical University, 75, 3, 188–201 [in Ukrainian].
8. Kushnarenko, N. M. (1993). History of library local studies in Ukraine. Kharkiv: Kharkiv State Institute of Culture [in Ukrainian].
9. Lobuzina, K. V. (2010). Library classifications in modern information services. Kyiv: Vernadsky National Library of Ukraine [in Ukrainian].
10. Lobuzina, K. V. (2012). The role of library classifications in the organization of knowledge. Library Bulletin, 2, 10–15 [in Ukrainian].
11. Rzhеuskyi, A., Kunanets, N., Stakhiv, M. (01–02.02.2018). Recommendation system of information service for library users. Information models, systems and technologies: materials of the V scientific and technical conference. Ternopil: Ternopil Ivan Puluj National Technical University [in Ukrainian].
12. Strunhar, A. (2013). Library in the scientific communication system. Scientific works of the Vernadsky National Library of Ukraine, 35, 318–326 [in Ukrainian].
13. Besser, H. (1998). The Shape of the 21st Century Library. Information Imagineering: Meeting at the Interface. In Milton Wolf et al. (eds.). Chicago: American Library Association, 133–146 [in English].
14. Borgman, Ch. (1997). Now that We Have Digital Collections, Why Do We Need Libraries? ASIS'97: Proceedings of the 60th ASIS Annual Meeting. In Candy Schwartz and Mark Rorvig (eds.). Medford, New Jersey: Information Today, 34 [in English].
15. Code of ethics of the American library association (22.01.2008). Wheaton public library. Retrieved from: <https://wheatonlibrary.org/policies/code-ethics-american-library-association> [in English].
16. Code of Ethics. (29.06.2021). American Library Association (ALA). Retrieved from: <https://www.ala.org/tools/ethics> [in English].
17. Griffiths, J.-M. (1995). The changing role of librarians: Managing new technologies in libraries. Vistas in Astronomy, 39, (2), 127–135. DOI: [https://doi.org/10.1016/0083-6656\(95\)00065-U](https://doi.org/10.1016/0083-6656(95)00065-U) [in English].
18. Islam, A., Ikeda, M. (2014). Convergence issues of knowledge management in digital libraries: Steps towards state-of-the-art digital libraries. VINE, 44 (1), 140–159. DOI: <https://doi.org/10.1108/VINE-05-2013-0029> [in English].
19. Katsirikou, A., Sefertzi, E. (2000). Innovation in the every day life of libraries. Technovation, 20 (12), 705–709 DOI: [https://doi.org/10.1016/S0166-4972\(00\)00004-3](https://doi.org/10.1016/S0166-4972(00)00004-3) [in English].
20. Ramos, M. (13.06.2007). The Role of Librarians in the 21st Century [Paper presented during the 35th ALAP Anniversary Forum]. Slideshare. Retrieved from: <http://www.slideshare.net/plaistrcl/the-role-of-librarians-in-the-21st-century> [in English].

Стаття надійшла до редакції 11.07.2023
Отримано після доопрацювання 15.08.2023
Прийнято до друку 23.08.2023